

REJESTR DOTYCZY:

BORATYŃSKI Kajetan

s/c i

z d.

..... w

kraj:

+ w

kraj:

pochowany:

nr grobu:

Nr rejestracyjny

...../.....

Nota zamieszczona:

w tomie

części

I n d e k s

NAUKOWCY/entomolog/

Copyright: 1970

B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.

znak rozpoznawczy

U w a g i:

ADRES: 13 Clarence Road, ~~London~~Kew, Surrey OK

Nota:

Przypisy:

żona Brytyjka Marguerita Emilie /zm. 1980/

Źródła i bibliografia:

=+ Rocznik Polonii 1956/57

znak rozpoznawczy

122/ VI/

IMPERIAL COLLEGE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

HEAD OF THE DEPARTMENT
PROFESSOR J. W. MUNRO, C.B.E., M.A., D.Sc.
Telephone - - KENSINGTON 4861
Dr. K. Boratynski.

DEPARTMENT OF ZOOLOGY
AND APPLIED ENTOMOLOGY
PRINCE CONSORT ROAD
LONDON - - S.W.7

TEURUS,
(Publishers & Distributors) Ltd.
95, Black Lion Lane,
London, W.6.

Prywatny Adres:
13, Clarence Rd.,
Kew, Richmond, Surrey,
England.
23.10.56.

WSzanowny Panie Redaktorze,

Uprzejmie dziękuję za zawiadomienie o ukazaniu
się nowego, szóstego wydania książki adresowo-infor-
macyjnej dotyczącej Polonii całego świata: Rocznik
Polonii 1956-57.

Zauważam jednakże pomyłkę odnośnie do mego zawo-
du, mianowicie:

zamiast: BORATYŃSKI Kajetan, dr. socjolog:
13 Clarence rd., Kew, Surrey, Engl.

powinno być:

BORATYŃSKI Kajetan, dr. entomolog:
13 Clarence rd., Kew, Surrey, Engl.

Kreslę się z wyrazami prawdziwego poważan

K. Boratynski.

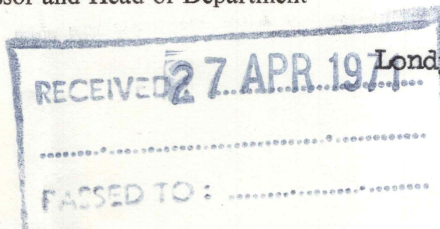
IMPERIAL COLLEGE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

Department of Zoology and Applied Entomology, Prince Consort Road, London SW7
Telephone: 01-589 5111. Telex: 261503

T.R.E. Southwood, D SC, PH D, A R C S, Professor and Head of Department

Dr.K.Boratynski.

Londyn, 21 Kwietnia, 1971.

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

Z wielką przykrością i niepokojem zauważyłem w mym referacie wydrukowanym w 1-szym tomie "Kongresu Polskiego" znaczna ilość (przeszło 40) błędów i pomyłek drukarskich, których listę pozwalam sobie załączyć.

Z początkiem Października u.r. pozwoliłem sobie przesłać Panu Profesorowi jeden z egzemplarzy odbitek przygotowanych na Zjazd z poprawkami błędów które się tam zakradły; większość tych została poprawiona, za co jestem wdzięczny, ale pojawiły się nowe, zarówno odnośnie poszczególnych słów (n.p. "the" zamiast "their", "expect" zamiast "except"), ich pisowni (n.p. "previouly" albo "perviously" zamiast "previously", "hi" zamiast "he", "slassification" zamiast "classification") i nazw (n.p. "Phoenicoccidae" zamiast "Phoenicococcidae", użycie nieistniejącej nazwy "Coccoidae" zamiast dwu taksonomicznych różnych kategorii "Coccidae" albo "Coccoidea"), ale także - co najważniejsze - opuszczenie nowych części tekstu (całej linii u dołu 2-giej kolumny na str. 589, pięciu słów w linii 5tej od góry 2-giej kolumny na str. 593), przestawienie wierszy (linie 17 i 18 od góry w 1-szej kolumnie na str. 593) i powtórzenie linii z innej części tekstu (wiersz 13-ty od góry w pierwszej kolumnie na str. 589, który jest powtórzeniem ostatniego wiersza od dołu 2-giej kolumny na stronie 588); te opuszczenia i przestawienia tekstu i wierszy czynia treść niezrozumiałą i bezsensowną.

Byłbym niezmiernie wdzięczny za wydrukowanie tych poprawek w drugim tomie Kongresu, oraz za odbitki tych poprawek celem załączenia ich do zamówionych odbitek mego referatu.

Jest mi niezmiernie przykro że muszę kłopotać Pana Profesora tą sprawą.

Proszę przyjąć wyrazy głębokiego szacunku i poważania

Wian Profesor Inż. R. L. Wajda,
The Chairman, Organizing Committee,
Polish Congress of Contemporary Science,
9 Princes Gardens, S.W.7.

K. Boratynski

K. Boratynski - Advances in our knowledge of Coccoidea (Homoptera) with reference to studies of the males and the application of some numerical methods of classification. Kongres Współczesnej Nauki i Kultury Polskiej na Obczyźnie. Tom 1: 585 - 595. Londyn, 1971.

E R R A T A .

- p. 585 column 1 line 23 from bottom: for "Mask)" read "Mask.)"
- p. 585 -"- 1 -"- 11 -"- -"- : for "larviform" read "larviform,"
- p. 585 -"- 1 -"- 9 -"- -"- : for "filamentous" read "filamentous,"
- p. 586 -"- 1 -"- 5 -"- top : for "the natural" read "their natural"
- p. 587 -"- 1 -"- 16 -"- bottom: for "devolped" read "developed"
- p. 587 -"- 2 -"- 20 -"- top : for "forme" read "forms"
- p. 588 -"- 1 -"- 12 -"- top : for "slassification" read "classification"
- p. 588 -"- 1 -"- 28 -"- bottom: for "Coccoidae" read "Coccidae"
- p. 588 -"- 1 -"- 25 -"- bottom: for "previouly" read "previously"
- p. 588 -"- 1 -"- 4 -"- bottom: for "Coccoidae" read "Coccoidea"
- p. 588 -"- 2 -"- 2 -"- top : for "Balachwsky" read "Balachowsky"
- p. 589 -"- 1 -"- 1 -"- top : for "Dispididae" read "Diaspididae"
- p. 589 -"- 1 -"- 2 -"- top : for "Phoenicococcidae" read "Phoenicococcidae"
- p. 589 -"- 1 -"- 13 -"- top : delete the repeated whole line "Of the two diaspi-
doid families the males of"
- p. 589 -"- 1 -"- 25 -"- bottom: for "Phoenicococcidae" read "Phoenicococcidae"
- p. 589 -"- 1 -"- 14 -"- bottom: for "o large" read "a large"
- p. 589 -"- 1 -"- 13 -"- bottom: for "characteres" read "characters"
- p. 589 -"- 1 -"- 10 -"- bottom: for "based in" read "based on"
- p. 589 -"- 2 -"- 18 -"- top : for "components" read "component"
- p. 589 -"- 2 after the last line at the bottom add the missing line "of their
affinities; in the diagrams (A) referring to"
- p. 590 -"- 1 line 8 from top : for "numebers" read "numbers"

- p.590 column 2 line 5 from bottom: for "expect" read "except"
- p.590 -"- 2 -"- 4 -"- bottom: for " association if" read "association of"
- p.590 -"- 2 -"- 2 -"- bottom: for "hi also" read "he also"
- p.591 -"- 1 -"- 7 -"- top : for "coefficients" read "coefficient"
- p.591 -"- 1 -"- 8 -"- top : for "differences" read "difference"
- p.591 -"- 1 -"- 9 -"- top : for " which than" read "which then"
- p.591 -"- 1 -"- 10 -"- top : for "Diasidini" read "Diaspidini"
- p.591 -"- 1 -"- 19 -"- bottom: for "bemore" read " be more"
- p.591 -"- 1 -"- 15 -"- bottom: for "components" read "component"
- p.592 -"- 1 -"- 24 -"- bottom: for "coefficients" read "coefficient"
- p.592 -"- 1 -"- 3 -"- bottom: for "components" read "component"
- p.593 -"- 1 lines 17 and 18 from top: read line 18 before line 17
- p.593 -"- 1 line 19 from top : for "(-11)" read "(1 - 11)"
- p.593 -"- 1 -"- 21 -"- top : for "suggested the" read "suggested that"
- p.593 -"- 1 -"- 23 -"- top : for "Eroi-" read "Erio-"
- p.593 -"- 1 -"- 26 -"- bottom: for "coefficients" read "coefficient"
- p.593 -"- 1 -"- 21 -"- bottom: for "aariance" read "variance"
- p.593 -"- 1 -"- 19 -"- bottom: for "expect" read "except"
- p.593 -"- 1 -"- 15 -"- bottom: for "Ingisia" read "Inglisia"
- p.593 -"- 2 -"- 5 -"- top : between the words "taxa" and "including" insert
the missing text: "within the family as well as
lower taxa,"
- p.593 -"- 2 -"- 27 -"- top : for "perviously" read "previously"
- p.594 -"- 1 -"- 17 -"- top : for "Beadsley" read "Beardsley"
- p.594 -"- 1 -"- 4 -"- bottom : for "Schilddau-" read "Schildläu-"
- p.595 -"- 1 -"- 27 -"- top ; for " Senath" read "Sneath"

Wielką stratę poniosła nauka entomologii przez odejście na zawsze ś.p. Kajetana Boratyńskiego, niestrudzonego pracownika naukowego, który zmarł w Londynie 3 grudnia 1980 r. Prochy Jego spoczęły na cmentarzu przy Cliford Ave, Londyn SW12, w grobie rodzinnym jego żony Margerite z domu Collard, zmarłej 12 lipca 1980 r.

Kajetan Boratyński urodził się 22 lipca 1901 r. w Gródku koło Grybowa, w województwie nowosądeckim. W 1924 r. zdał maturę z wynikiem celującym w Tarnowie. Studia wyższe z biologii z chemią i mineralogią na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym odbył na Uniwersytecie w Poznaniu w latach 1924-1928. W 1927 roku rozpoczął pracę w Zakładzie Anatomii Porównawczej i Biologii pod kierunkiem profesora Antoniego Jakubskiego, początkowo w charakterze asystenta, a od roku 1936 adiunkta, aż do wybuchu 2 wojny światowej. Dyplom doktora filozofii w zakresie biologii uzyskał na tym samym uniwersytecie za pracę „Anatomia samicy czerwca polskiego”. Ta praca zapoczątkowała jego zainteresowanie czerwcami, co w późniejszym okresie jego życia dało mu uznanie światowe.

W tym młodym okresie Boratyński odznaczał się niezwykle talentem; wyniki jego badań nad symbiozą owadów z grzybami, już wcześniej dostały się do literatury światowej, a odkrycia jego w dziedzinie anatomii układu krwionośnego u owadów można nazwać rewelacyjnymi.

Ponadto przez dziesięć lat pracował nad wyjątkowo ważnym dziełem, pt. „Anatomia samicy czerwca polskiego”. Obszerna ta monografia, obejmująca około 200 stron druku i około 30 tablic — w tym znaczna część kolorowych — była w roku 1939 ukończona, ale została zniszczona przez Niemców wraz z materiałami Zakładu Biologii i Anatomii Porównawczej. W uznaniu zasług Rektor Uniwersytetu Poznańskiego nadał K. Boratyńskiemu dyplom oraz brązowy medal za długoletnią służbę.

O jego służbie wojskowej dokładnie wspomina pułkownik J.S. Ostrowski: „Kajetan w latach 1930/31 odbył obowiązkową służbę wojskową, początkowo

6

Polskie Towarzystwo Naukowe na Obczyźnie
Nr. XXIV, 1980-81

w Podchorążówce Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie, po ukończeniu której otrzymał przydział do 12 Eskadry Liniowej w Poznaniu. W roku 1932, po odbyciu kursu w czasie ćwiczeń rezerwy, mianowany został podporucznikiem rezerwy lotnictwa w dziale technicznym i przydzielony — jako oficer techniczny — do 31 Eskadry Liniowej w Poznaniu.

Dnia 7.8.1939 został zmobilizowany, pierwotnie w 31 Eskadrze Liniowej, a w dniu 24.8.1939 przeniesiony (z właściwym przydziałem wojennym) do Węzła Obsługi Lotnisk, w ramach czego, po inwazji niemieckiej rozpoczął etapami wędrówkę na wschód i omijając oblężoną Warszawę, znalazł się w połowie września w okolicach Łucka, gdzie 17.9.1939, wraz ze swym oddziałem został przychwycony przez wojska sowieckie.

Przy pomocy przyjaciela, por. obsł. lotn., Zbigniewa Siarkowskiego (zmarł w Kanadzie w 1979 r.), pochodzącego z Kresów Wschodnich, oraz znajdującego te strony i język ruski, udało im się zdobyć od miejscowej ludności odzienie chłopskie i nocą uciec z konwoju. W przeciwnym razie byłoby prawdopodobnie znaleźli się w Starobielsku. Przepływając przez Dniestr, gdzieś blisko stróżownego przez wartowników mostu pod Zaleszczykami, Kajetan dostał się za granicę do Rumunii i w następnym etapie do Francji, gdzie początkowo przebywał w Bazie Lotnictwa Bronn koło Lyonu. W dniu 15 grudnia 1939 zostajęmianowany dowódcą Eskadry Szerogowych w Foire. Wykonując tę funkcję w okresie ewakuacji do Anglii, przeprowadza cały swój oddział dnia 14.7.1940 do RAF Weeton k. Preston (Lancs.). Prosząc o przydział latający zostaje skierowany dnia 3.8.1940 na kurs teoretyczny Nawigatorów Lotnictwa pod Blackpool, a 13.8.1941 na kurs praktyczny Nawigatorów Lotnictwa do RAF Penrhos. Kurs ten ukończył 16.4.1942 i przeniesiony został z dniem 19.4.1942 do Bomber Command Operational Training Unit w RAF Bramcote k. Coventry („for crewing up”). Już w składzie kompletnej załogi przybywa 20.5.1942 do Polskiego Dyonu Bombowego 305 w RAF Henswell k. Doncaster. Niestety, już 26.6.1942 załoga jego zostaje zestrzelona w czasie bombardowania Zagłębia Ruhry i do zakończenia działań wojennych pozostał w niewoli, w słynnym obozie Sagan (Żegán k. Wrocławia), upamiętnionym ucieczką 75 oficerów Lotnictwa, w tym 5 Polaków wyłapanych przez Gestapo i wymordowanych na rozkaz Hitlera.

Po powrocie do Anglii 27.5.1945, odbył 3-tygodniowy Kurs Informacyjny w Londynie i został przydzielony jako „Public Relation Officer” do Sztabu Polskiego Oficera Łącznikowego przy RAF Transport Command Headquarters w Bushy Park pod Londynem.

Kajetan, po awansie na kapitana rezerwy (1.9.1945) i po otrzymaniu licznych odznaczeń angielskich i polskich pozostał na tym stanowisku do 1948 roku. W tym okresie opublikował artykuły o Lotnictwie Transportowym, wydrukowane w numerach 58, 59 i 60 czasopisma „Mysł Lotnicza” z lipca, sierpnia i września 1946 roku, oraz przeprowadził studia (1947-1948) nad czerwcami (Cocidea) w zbiorach British Museum w Londynie. W tym też okresie Boratyński utrzymywał kontakt z dyrektorem dr C.S. Etton z Oksfordu, który skierował go do prof. I.W. Munro z Zakładu Zoologii i Entomologii, Imperial College Uniwersytetu w Londynie.

monografii opracowanej przez ś.p. prof. A.W. Jakubowskiego, zaginał w czasie wojny).

Zmienność indywidualna i allometria cech samiec — statystyczne analizy (8, 24).

Szczegółowe badania morfologii i taksonomicznego znaczenia cech i demorfizmu płciowego stadiów rozwojowych (9, 26, 28).

Szczegółowe badania morfologii samców i ich znaczenia taksonomicznego (prace własne i proponowane i kierowane prace 4 doktorantów (vide 30, 31).

Zastosowanie metod taksonomii numerycznej do klasyfikacji czerwców i ocena tych metod (29, 30, 31), plus jedna praca w przygotowaniu do druku).

Taksonomia kilku grup rodzajów czerwców (8, 11, 12, 16, 27).

Przyczynki do fauny i do biologii czerwców Wielkiej Brytanii (4, 8, 9, 11, 14, 16, 18, 21, 23 plus jedna w rękopisie), oraz do fauny Tyrolu (10), Malty (27), Polski (14), i Południowej Ameryki (26).

Opisane 3 nowe dla nauki gatunki (18, 26, 27).

Studia porównawcze SEM (Scanning Electron Microscopy) niektórych struktur morfologicznych dwóch gatunków czerwców z rodziny Pseudococcidae.

Po wprowadzeniu w 1966 r. komputerów, Kajetan zastosował je na dużą skalę do numerycznej taksonomii, współpracując z dr. G. Murdie i dr. R.G. Daviesem.

Boratyński brał czynny udział w pracach Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie. Był czynnym członkiem Polskiego Towarzystwa Naukowego od stycznia 1951 roku. W 12 roczniku Towarzystwa publikuje wspomnienie nekrolog o ś.p. prof. Jakubowskim. W grudniu 1943 r. wygłosił odczyt „Równowaga w przyrodzie a działalność człowieka”. Został powołany na profesora entomologii przez Senat Polskiego Uniwersytetu 23 lutego 1978 r. Był on też członkiem całego szeregu instytucji naukowych. Z ważniejszych należy wymienić „Fellow of the Royal Entomological Society of London” od 1949 r., oraz Polskie Towarzystwo Naukowe im. Kopernika w Edynburgu.

Licznymi zbiorami czerwców zaopiekował się dr R.G. Davies, który na życzenie Kajetana przekazał je do British Museum.

Kajetan Boratyński łączył w sobie walory świetnego naukowca z ogromnymi zaletami charakteru. Szczególne uznanie otoczenia zdobywały jego uczciwość, dobroć i niezwykła skromność. Odszedł od nas wybitny entomolog i wielki patriota w jednej osobie.

Władysław Skiba

SPIS PRAC, ARTYKUŁÓW, KOMUNIKATÓW I RECENZJI DR. KAJETANA L. BORATYŃSKIEGO

1. 1928 — Sur l'anatomie de la femelle de *Margarodes polonicus* Ckll. Com. Rend. Hebdom. Soc. Biol., Paris, 99 2: 1045-1047.
2. 1933 — System krwionośny u tarczyków (Coccidae). Pam. XIV. Zj. Lek. Przyr. pol. w Poznaniu. 1: 541-544.
3. 1933a — Intracelularna symbioza u czerwca polskiego. Ibid., 1: 549-552.

W roku 1948 rozpoczął pracę w tym zakładzie, kontynuując ją przez blisko 30 lat. Jest to najbardziej twórczy okres pracy, który uwypuklił jego zdolności naukowe i pedagogiczne. Początkowo jako asystent (assistant lecturer), a od roku 1952 aż do przejścia na emeryturę, tj. do roku 1974 pozostaje na stanowisku wykładowcy (special lecturer). W roku 1951 uzyskuje Diploma of the Imperial College (D.I.C.). W streszczeniu, zakres jego działalności można ująć następująco: *Wykłady*: entomologia ogólna, morfologia i anatomia owadów, metody numeryczne i genetyczne w nowoczesnej taksonomii, organizacja dwu-trimestrowego kursu seminaryjnego dla studentów na tematy nie objęte ówczesnymi programami studiów.

Kierownictwo szeregu plac poddyplomowych (Ph. D., M. Sc., D.I.C.), głów nie nad czerwcami. „External Examiner” przy obronie tez doktorskich w innych College'ach i Uniwersytetach w UK i innych krajach Wspólnoty Brytyjskiej.

Referent, odnośnie mianowania na wyższe stanowiska paru coccidologów zagranicznych (USA, Izrael).

Funkcje konsultacyjne w sprawach czerwców (Min. Agric. Fis. & Food, East Malling Res. Station i inne w UK i za granicą).

Kajetan wiele czasu poświęcał młodym studentom i doktorantom, którym przekazywał cały swój zapal, sumiennność w pracy badacza oraz całe swoje doświadczenie i zdobytą wiedzę, interesując się głęboko ich pracami i nimi kierując.

Ten okres pięknie opisuje jego uczennica z Polski, dr Halina Kamińska z Instytutu Fizjologii Zwierząt, SGGW z Warszawy, która odbyła staż naukowy w 1963/1964 r. pod kierunkiem Boratyńskiego.

„Szczególnym jego osiągnięciem dydaktyczno-naukowym było kierowanie pracami doktorskimi na temat morfologii samców czerwców. Dzięki zastosowanej metodzie badań zmieniły one przełomowo zakres wiedzy w tej dziedzinie i równocześnie wniosły duży wkład w zagadnienia taksonomii czerwców. W zakresie wspomnianej tematyki kierował pracami: J.G. Theron (Ann. Univ. Stellenbosch, A. 34, 1958), M.S.K. Ghauri'ego (The morphology and taxonomy of male scale insects. British Museum N.A.T. Hist., Londyn 1962), J.H. Gillome (Bull. Br. Mus. Nat. Hist., Ent. suppl. 7, 1967) i S.A. Affi'ego (Ibid., suppl. 7, 1968). Chociaż dr Boratyński nie jest formalnym współautorem tych klasycznych opracowań, to fakt, że powstały one z Jego inspiracji i olbrzymiego wkładu pracy w ich realizację sprawia, że jest on ich współtwórcą. Świadczy o one najdobitniej o Jego wielkich predyspozycjach do pracy badawczej i pedagogicznej. Dokładność obserwacji, docieklivość, doskonała znajomość literatury tematu, jasny sposób przedstawienia badanego zagadnienia sprawiają, że prace Jego stanowią bardzo wartościowy wkład do światowej literatury coccidologicznej, są źródłem inspiracji i wzorem do naśladowania”.

Prace naukowe Boratyńskiego obejmują problematykę anatomii, taksonomii, ontogenii, biometrii, biologii i ekologii czerwców. Jego ważniejsze przyczynki naukowe obejmują:

Anatomia samicy czerwca polskiego: a) system krwionośny u czerwców (w ogóle) i „Corpora allata” u czerwca polskiego (2); b) symbioza intracelularna u czerwca polskiego (3). (Rękopis całej pracy mającej stanowić jeden z tomów

21. 1964 — A note on some British Coccoidea with new additions to the British fauna. *Proc. R. ent. Soc. Lond.*, B. 33: 103-110 (współautor: D.J. Williams).
22. 1964a — Coccoidea. W: Kloet G.S. Hinkes W.D. A check list of British insects. II wydanie. Part 1: Small Orders and Hemiptera. Handbooks for the identification of British Insects 11: 87-94, London (współautor: D.J. Williams).
23. 1964b — Coccoidea (Scale insects). W: McClintock D., Natural History of the Garden of Buckingham Palace, London. *Proc. S. Lond. ent. nat. Hist. Soc.*, (1963), 2: 85-86.
24. 1966 — Variation in *Coccus hesperidum* L. (Homoptera: Coccoidea). *Proc. R., ENT. Soc. Lond.*, A, 39: 129-134 (współautorzy: C.A. Blair i R.E. Blackith).
25. 1966 — Another species of *Eriopeltis* Sign. in Britain and a new record OF *Parafairmairia gracilis* Green. In comments on Professor Varley's report on parasites of *Eriopeltis* sp. *Proc. R., ent. Soc. Lond.*, C, 31: 46 (komunikat).
26. 1968 — A note on some species of the genus *Diaspis* Costa, 1828, (Homoptera, Coccoidea) in the Collections of the Naturhistorisches Museum in Vienna; with the description of a new species. *Ann. naturhist. Mus. Wien*, 72: 33-43.
27. 1968a — A new species of *Lacombia* Goux, 1940, (Pseudococcidae, Homoptera) from ants' nests in the Maltese Islands. *Boll. Acad. gioenia Sci. nat. Catania*, Ser. 4, 9: 401-409.
28. 1970 — On some species of *Lecanium* (Homoptera, Coccoidea) in the collection of the Naturhistorisches Museum in Vienna; with description and illustration of the immature stages of *Parthenolecanium persicae* (Fab.). *Ann. naturhist. Mus. Wien*, 74: 63-76.
29. 1971 — Application of numerical methods in the taxonomy of male Coccoidea [Proc. XIII Int. Congr. Ent. Moscov, 1968]. *Trudy XIII MEK Moskwa*, 1968. Leningrad, 1: 113-114.
30. 1971a — Advances in our knowledge of Coccoidea (Homoptera) with reference to studies of the males and the application of some erical methods of classification. *Proc. Polish Congr. Contemporary Science and Culture in Exile*, London, 1970, 1: 585-595.
31. 1971b — The taxonomic value of male Coccoidea (Homoptera) with an evaluation of some numerical techniques. *Biol. J. Linn., Soc.*, 3: 57-102 (współautor: R.G. Davies).
32. 1979 — Character selection in relation to the numerical taxonomy of some male Diaspididae (Homoptera: Coccoidea) *Biol. J. Linn., Soc.* 12: 95-165 (współautor: R.G. Davies).
33. — Pancer-Koteja E., Koteja J. The life history of *lecanopsis formicarum* Newstead (Homoptera, Coccinea). *Ann. zool. Warsaw (w druku)*.

4. 1950 — Coccidea of the Imperial College Field Station at Silwoo Park, Brks. Department of Zoology and Applied Entomology, London, *Wyd. powielaczowe*, II wydanie w 1960.
5. 1951 — On the biology of some British Coccoidea. *Proc. R. ent. Soc. Lond.*, A. 26: 43-44.
6. 1951 — Early stages of *Matsucoccus pini* (Green) and *Steingelia goro-detska* Nasonov. *Ibid.*, C, 16: 28-29 (komunikat).
7. 1952 — Observations on *Matsucoccus pini* (Green) and a species of *Matsucoccus* Ckll. from Russia (Homoptera, Coccoidea, Margarodidae). *Ann. Mag. nat. Hist.*, Ser. 12, 5: 507-508.
8. 1952a — *Matsucoccus pini* (Green, 1925), (Homoptera, Coccoidea: Margarodidae). Bionomics and external anatomy with reference to the variability of some taxonomic characters. *Trans. R. ent. Soc. Lond.*, 103: 285-326.
9. 1953 — Sexual dimorphism in the second instar of some Diaspididae (Homoptera: Coccoidea). *Ibid.*, 104: 451-479.
10. 1955 — Coccoidea (Hem., Homoptera) from the Austrian Tyrol. *Ent. monthly Mag.*, 91: 66-67.
11. 1957 — On the two species of the genus *Carulapsis* MacGillivray (Homoptera: Coccoidea) (Douglas) (Homoptera: Coccoidea: Eriococcidae) and on the genus *Ovaticoccus* generally. *Proc. R. ent. Soc. Lond.*, B, 27: 173-182.
13. 1959 (60) — A note on *Lopholeucaspis cockerelli* i *Granpr. Charmony* 1899 (Diaspididae, Coccoidea, Homoptera). *Ent. monthly Mag.*, 95: 193-197.
14. 1959/60a — *Matsucoccus pini* (Green) Homoptera, Coccoidea, Margarodidae in Norfolk. *Ibid.*, 95: 240.
15. 1959b — Dr Heinrich Schmutterer: *Schildläuse oder Coccoidea*. I. Die Tierwelt Deutschlands, ckschildläuse oder Diaspididae. Die Tierwelt Deutschlands, 45 Teil 260 pp. 134 figs., 6 pls. G. Fischer Verlag, Jena 1959. *Ibi.* 95: XXVII-XXVIII (recenzja).
16. 1961 — A note on the species of *Asterolecanium* Targioni - Tozzetti, 1869 (Homoptera, Coccoidea, Asterolecaniidae) on oak in Britain. *Proc. R. ent. Soc. Lond.*, B, 30: 4-14.
17. 1961/62 — Ś.p. Antoni Władysław Jakubski, *Rocz. Pol. TN na Obcz., Londyn* 12: 21-26.
18. 1962 — A new species of *Acanthococcus* Signoret 1875, (Eriococcidae, Coccoidea, H/omoptera) from Britain. *Proc. R. ent. Soc. Lond.*, B, 31: 55-60.
19. 1962a — M.S.K. Ghauri. The morphology and taxonomy of male scale insects (Homoptera: Coccoidea) VII + 221pp., 35 figs., 5 tbs. British Museum Nat. Hist., London, Museum J., 62: 130-132 (recenzja).
20. 1963/64 — Równowaga w przyrodzie i działalność człowieka. *Rocz. pol. TN na Obcz., Londyn*, 14: 23-36.